

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

GIREIDI 12

TSHIVENDA LUAMBO LWA HAYANI (HL)

BAMMBIRI LA VHUVHILI (P2)

LA 2011

MEMORANDAMU

MARAGA: 80

Memorandamu uyu u na masiatari a 20.

KHETHEKANYO YA A: VHURENDI**VHURENDI HO RANDELWAHO/GUDELWAHO****MBUDZISO 1** (Mbudziso ndapfu)

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendamu iyi khathihi na rubriki i re magumoni a memorandum uyu.

Kuavhele kwa maraga

Mbuno	7
Tshivhumbeo	1
Luambo	2

Luambo kha lu avhelwe nga ndila heyi:

Khii:

- Maraga 2 arali mulingiwa o wana mbuno 5-7
- Maraga 1 arali mulingiwa o wana mbuno 2-4
- Maraga 0 arali mulingiwa o wana mbuno 0-1

U VHA THANYELE – D Nephalama

Vhudipfi ndi ndila ine murendi a khou dipfa ngayo musi a tshi renda tshirendo tshawe. A nga vha o takala kana o dinalea. O bveledza vhudipfi hawe nga u shumisa kunangele kwone kwa maipfi.

Murendi o dinalea/u khou sasaladza vhathu vhane vha itela vhanwe zwithu vha tshi nga vha kha ngoho ngeno vha siho khayoy. U tama ri tshi tshila ri tshi vha thanyela ngauri vha a ri vhaisa. Munwali o shumisa maipfi haya:

- Dzi tatamuwa sa mulavhu – ndi musi muthu a tshi khou amba e na muhumbulo wa u todou fasha/u wana ha u vhaisa.
- Ndaya – u tshi takala zwi khagala ngeno zwi siho.
- Tshiseo-khole – u sea zwi siho.
- Tshidikadika – zwi re ngomungomu zwi nga zwo tanea naho zwi songo ralo.
- U funda – u tonda nga u nea.
- Kholekhole khofhe dza muvhuda-zwi si zwa ngoho.
- U titiisa, zwi munguni, phedzelamakandani: u fhura.
- Vha ni senda sa dzone khavhelo: vha a ni vhaisa.
- Ni bofu tsakate: u sa dzhiela ntha zwine zwa khou itea.
- Mutwa/muna: zwitshinyadzi zwa vhutshilo.
- Mulimo mutumulamala/mbilu ntsu ya tshivhimbili: tshivhulai (zwi tshi vho sendamisela kha muthu wa munna.)
- Bvuvhula: u thudzela kule tshothe/u thanya.
- Tshipofu wa kumba: u dzhena khakhathini zwi songo fanela.

Murendi o kona u nanga maipfi nga ndila ine a kona u bveledza vhudipfi khagala.

[10]

MBUDZISO 2 (Mbudziso pfufhi)

Vhune ha khandiso ho vhaledzwa

Iyani kha siatari li tevhelaho

- 2.1 U khuba. ✓ (1)
- 2.2 Ndi mulidzi matodzi a le nda mama. ✓ (1)
- 2.3 Ri guda nga vhuvhi na tshituhu tsha dwadze-tshifu./Dwadze-tshifu li a
vhulaha. ✓ (1)
- 2.4 U tshimbila ndi u tou diruma, muvhili wo shanduka tshiguru na lukanda
lwo nambatela marambo. ✓ (1)
- 2.5 Hai, ✓ zwi sumba uri mulwadze o no onda nga u shaya wone mutakalo. ✓ (2)
- 2.6 Ndi wa u ongolowa/ ngauri murendi u khou amba nga zwi tungufhadzaho.
✓ (2)
- 2.7 Ee, ndi a tendelana nae ngauri zwe a amba ndi zwone zwine dwadze-tshifu
la divhelwa zwone. ✓✓ (2)
[10]

MBUDZISO 3 (Mbudziso pfufhi)

- 3.1 Vhuvhama. ✓ (1)
- 3.2 • Wa sia madadzwana au a tshe manu/mutaladzi 8/Wa u fhambanywa na
zwifhondo zwi re zwau/mutaladzi 11. ✓ (1)
- 3.3 Ri guda uri na tshituhu tshalwo holu lufu, linwe duvha lu do
shona.(Phindulo i we na i we yo teaho) ✓ (1)
- 3.4 Mugobi, mbava na nyamulemalema. ✓ (1)
- 3.5 Hai, ✓ ndi zwifhondo/vhana na murendi. ✓ (2)
- 3.6 Ndi wa u ongolowa/ ngauri murendi u khou amba nga zwi tungufhadzaho.
✓ (2)
- 3.7 Ee, ngauri lufu lu ri dzhiela vhane ra vha funa ri songo lavhelela. ✓✓ (2)
[10]

MBUDZISO 4 (Mbudziso pfufhi)

- 4.1 Lumongwe. ✓ (1)
- 4.2 Tshinwe tsho ralo tsho wela tshinweni-Mutaladzi wa 12/Ri vhudze uri ndi
muhwalo wa ifhio hoho. ✓ (1)
- 4.3 Muhumbulo muhulwane ndi wa u rovhedza nwana wa musidzana we a ita
zwa u pfana na vhatukana a fhedza e na thumbu/dwadze. ✓ (1)

- 4.4 Ndi u dihwala/wana malwadze. ✓ (1)
- 4.5 Ee, ✓ ho ambiwa nga khombole dzi sa divhi mbalo u lidzwani/Ri vhudzeka u ndi muhwalo wa ifhio thoho. ✓ (Mulingiwa a nga shumisa maipfi awe.) (2)
- 4.6 Ndi wa u ongolowa ngauri murendi u khou amba nga ha zwi sa takadziho. ✓✓ (2)
- 4.7 Hai, o kaidziwa a tou sa pfa. O didzhenisa kha vhudzekani vhu so ngo tsireledzeaho zwine zwa nga mu kavhisa na nga dwadze/EE, sa muthu, wa vhona muthu nga iwe e khakhathini u a khauwa mbilu. ✓✓ (2)

[10]

VHURENDI VHU SO NGO GUDELWAHO/RANDELWAHO

MBUDZISO 5 (Mbudziso ndapfu)

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendumu iyi khathihi na rubriki i re magumoni a memorandum uyu.

Kuavhele kwa maraga

Mbuno	8
Tshivhumbeo	1
Luambo	1

Luambo kha lu avhelwe nga ndila heyi:

Khii:

- Maraga 1 arali mulingiwa o wana maraga dza 2-8
- Maraga 0 arali mulingiwa o wana maraga dza 0-1

HALWA – NJ Munyembane

Thalutshedzo ya tshirendo ndi zwine tshirendo tsha amba zwone. Murendi u shumisa ndima dzo faraho mihumbulo u bvedza thalutshedzo. Murendi u eletshedza vhathu/vhaswa uri halwa a si havhudi.

Ndima ya 1:

Muhumbulo une ra u wana ndi wa uri halwa vhu a tambudza ha dovha hafhu ha vhulaha.

Ndima ya 2:

Halwa a vhu na dakalo khaho ngauri vhu thutha vhuthihi ho fhateaho kha vhathu ha sala vhuthihi vhu si tsheho.

Ndima ya 3:

Halwa vhu na vhuhali vhu vhasaho lune ha dzulela u tambudza ngauri vhuswina, vhuada na mathupho zwi bveledzwa ngaho.

Ndima ya 4:

Halwa a vhu na tshivhuya khaho ngauri vhu bvula vhuthu ha muthu ha disa tshengelo.

Vhune ha khandiso ho vhaledzwa

Iyani kha siatari li tevhelaho

Murendi o kona u shumisa ndima nga ndila ine dza bveledza thalutshedzo ya tshirendo nga ndila i fushaho. [10]

MBUDZISO 6 (Mbudziso pfufhi)

- 6.1 Limetafore. ✓ (1)
 - 6.2 Vhuhali hau vhu fhira la mutsheahothe. ✓ (1)
 - 6.3 Mathupho a simuwa halwani/mutaladzi 11. ✓ (1)
 - 6.4 Halwa vhu a tambudza lune ha fhedza ho isa lufuni. ✓ (1)
 - 6.5 Halwa vhu bveledza/vhu a lutanya ha dovha ha ita uri muthu a ite vhuada. ✓✓ (2)
 - 6.6 Lifanyamuthu/Liedzamuthu. Murendi u khou tou amba na halwa sa muthu/ halwa vhu khou ita zwithu zwi ngaho zwa muthu. ✓✓ (2)
 - 6.7 Ee, ndi a tendelana nae ngauri halwa vhu na masiandaitwa a si avhudi. ✓✓ (2)
- [10]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 30

KHETHEKANYO YA B: NGANEA

MBUDZISO 7 (Mbudziso ndapfu)

TSHI DO LILWA – NE Phaswana

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendamu iyi khathihi na rubriki i re magumoni a memorandum uyu.

Zwi re ngomu-15

Tshivhumbeo -6(mathomo na magumo)

Luambo -4

Maraga dza luambo dzi avhelwe nga ndila i tevhelaho:

- Arali o wana maraga dza 11-15 u wana maraga 4
- Arali o wana maraga dza 8-10 u wana maraga 3
- Arali o wana maraga dza 3-7 u wana maraga 2
- Arali o wana maraga dza 0-2 u wana maraga 0

Puloto ndi ndunzhendunzhe ya mafhungo buguni u bva musi bugu i tshi thoma u swika i tshi fhela kana ndila ye muniwali a lungekanya ngayo mafhungo awe buguni. Yo khethekana ya bva zwipida zwiṅa: mathomele, u bveledza mafhungo, mathakheni na thasululo.

Mathomele

- Kha mathomele, muniwali u ri divhadza vhaanewa vhahulwane vhane vha vha Vho-Luvhone na Vho-Emeli.
- Vho-Emeli ndi vhone muvhangi wa thaidzo ine Vho-Luvhone vha vha nayo. Mupikisi na mulutanyi a vha ngo bveledzwa zwi khagala hafha mathomoni.
- Mutṅa uyu wa Thulwe ri wana u zwikolodoni.
- Thundu dzine vha vha nadzo dzi tsini na u rengiswa.
- Hu di nga na hune nganea ya khou bvelela hone, ndi Thohoyandou, tshifhinga ndi tsha musalauno, vhana vha dzhena tshikolo Pietersburg, nahone vha ambiwa navho nga tshikhuwa zwe zwa vha zwi siho kale.

Kubveledzele kwa mafhungo

- Vho-Emeli vha bvela phanda na u nanisa thaidzo ya Vho-Luvhone nga u funesa zwithu zwine vha si kone u zwi swikela.
- Ndi vhone vhe vha vha vha tshi khou tutuwedza mukalaha wavho u fusha vhulwadze havho ha vhuhovheleli.
- Zwikolodo zwenezwi zwa ita uri vhakolodiwa vha swike hune vha humbula u rengisa thundu dza mutṅa uyu wa Vho-Emeli na Vho-Luvhone.
- Vho-Luvhone vho do lingedza u tandulula thaidzo nga u ya u hadzima tshelede banngani zwa konda.
- U bva afho vha ya ha Luambo ane a vha ramabindu uri a vha thuse, vha sa wane thuso.
- Musi ndingo dza u tandulula thaidzo idzo dzo moda, mutṅa uyu wo do lingedza u tandulula thaidzo nga u didzhenisa kha zwa u rengisa mbanzhe na u pwasha dzibannga, na u fhura vhathu dzigoloi.
- Izwo zwo do lutanya mutṅa uyu na mulayo, ri wana Vho-Emeli vha tshi farwa fhedzi nga nthani ha tshandanguvhoni vha wanala vha si na mulandu.

Mathakheni

- Dzhalagoma u ya kerekeni ya vhafunzi Vho Khorommbi o humbula u homboka/khuthuza masheleni a munikelo.
- Dzhalagoma o mbo di kwamiwa nga Muya Mukhethwa a fhedza o rembuluwa nahone a ambulula vhuada hothe he ene na khonani dzawe na mashaka awe vha vha vhe khaho.

Thasululo

- Nga murahu ha musu Dzhalagoma o rembuluwa a ambulula vhathu vhe a vha a tshi khou ita zwa vhutshinyi navho, vane vha vha Vho-Emeli na Vho-Luvhone na vhaiwe vhathu (na zwiwe zwihevenga). Vhothe vha mbo di farwa vha valelwa vhathu vhasala vho takala.

Naho munwali o kundelwa u bvisela khudano vhukati ha vhaanewa vhahulwane kha mathomele vhunzhi ha thodea o dzi fusha.

[25]

MBUDZISO 8 (Mbudziso pfufhi)***TSHI DO LILWA – NE Phaswana***

- 8.1 Vha khou sinyutshela u taniwa (nga Madzhiga) kha gurannda. ✓ (1)
- 8.2 Thinavhuyo na Ravhutsi. ✓✓ (2)
- 8.3 Ndila ine vha amba navho ngayo i sumba lunyadzo. ✓ (1)
- 8.4 Vho swika hodelani vho ambara dzikhuphahede vha bvisa zwigidi vha homboka tshede, ✓ Dzhalagoma a vhulaha vhatannga vhavhili, ✓ vha fhedza ngauri vha tshi bva vha dzhia Ana musidzana a shumaho heneho hodelani vha tuwa nae. ✓ (3)
- 8.5 U sumbedza lunyadzo lwa Vho-Emeli na u sa londa havho. ✓ (2)
- 8.6 Ndi vhutamata ha zwa madzanga na vuhovheleli/u fulufhela tshan anguvhoni / u sa honifha mulayo. ✓✓ (2)
- 8.7 Vho-Emeli vha a tonga nahone vha funesa zwa ntha. ✓✓ (2)
- 8.8 Vho-Emeli vho dinalea nga u tolou salwa murahu lu sa fheli nga Madzhiga. ✓✓ (2)
- 8.9 Vho-Emeli ngauri vho vha vha tshi khou toda u bvela phanda na vhutshilo ha vhugevenga, vho fhedza vho farwa. ✓✓ (2)
- 8.10 Hai, ✓Dzhalagoma o tou dzhenwa nga Muya Mukhethwa a mbo di ambulula zwothe. ✓ (2)
- 8.11 D. Dzhalagoma na khonani dzawe. (1)
- 8.12 Zwiito zwa Vho-Luvhone a zwi pfali, vha tenda zwothe zwine Vho-Emeli vha ri vha zwi ite naho mbiluni yavho vha tshi zwi divha uri a vha zwi takaleli/vha utshela mushumo wavho vha idzhenisa kha zwa vhugevenga. ✓✓ (2)

- 8.13 Vho-Emeli zwo bvelelaho khavho zwo vha fanela, √√ vho kana zwe vha zwala vho wana mbadelo ya vhugevhenga he vha vha vha tshi khou vhu tshila. (Na zwi we zwi pfalaho) √

(3)
[25]

MBUDZISO 9 (Mbudziso ndapfu)

BULAYO LO TALIFHAHO – AW Magau

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendamu iyi khathihi na rubriki i re magumoni a memorandumu uyu.

Zwi re ngomu-15

Tshivhumbeo -6(mathomo na magumo)

Luambo -4

Maraga dza luambo dzi avhelwe nga ndila i tevhelaho:

- Arali o wana maraga dza 11-15 u wana maraga 4
- Arali o wana maraga dza 8-10 u wana maraga 3
- Arali o wana maraga dza 3-7 u wana maraga 2
- Arali o wana maraga dza 0-2 u wana maraga 0

Puloto ndi ndunzhendunzhe ya mafhungo buguni u bva musi bugu i tshi thoma u swika i tshi fhela kana ndila ye muniwali a lungekanya ngayo mafhungo awe buguni. Yo khethekana ya bva zwipida zwiṇa: mathomele, u bveledza mafhungo, mathakheni na thasululo.

Mathomele

- Muniwali kha tshipida itshi ndi vhona o kona ngauri ro mbo di divhadzwa vhabvumbedzwa vhahulwane vhane vha khou shela mulenzhe lu vhonealaho.
- Vhabvumbedzwa vhenevha ndi Vho-Mukhotho, Vho-Mandiwana, Vho-Lugisani vhothovhele Mphaga na vhafunzi Vho-Mamidze.
- Thaidzo na yone i hone vhunga avha vhaṇwe vhuraru havho vha tshi vhenga Vho-Lugisani nga u vhona vhe vhone vhane vha pfiwa khoroni na nga vhothovhele Mphaga, nahone vha sa toḍi zwa tshandanguvhoni.
- Khudano yo vhoneala u bva mathomoni kha Vho-Lugisani na avha vhaṇwe vhararu.
- Mvulatswinga i tou khwaṭha tshoṭhe musi ri tshi kona u zwi vhona heneḥa kha ndima uri ndi Venda vhunga hu na mahosi na masimu na miri ya Tshivenda.

U bveledza mafhungo

- Thaidzo ri wana dzo engedzea nga maanda kha Vho-Lugisani.
- Dzi vhone nge ha hanedziwa muhumbulo wa Vho-Lugisani wa u vhumba tshigwada tsha bola na u renga tiraka ya u gudisa u reila.
- Vho-Mukhotho, Vho-Mandiwana na Vho-Mamidze vho vhamba maano a uri Vho-Lugisani vha iswe Dovhoni sa mukoma naho vho vha vha sa zwi funi.
- Vhanna vhararu avha vho vhamba maano mavhi a u shata Vho-Lugisani mashika nga u vhone Dovhoni hu tshi khou bvela phanda.
- Ndi ngazwo vho zwifhelwa nga luvhoni ha pfi vha ri kha vha huliswe u bva kha vhukoma vha vhe khosi.
- Izwo zwo ita uri vha vhengiwe nga Vho-Mphaga, Vho-Nyamalwela na vhadzulapo vha Mphagane.

Mathakheni

- Shango la Dovhoni lo vutshela Vho-Lugisani nge ha pfi vha funesa tshelede.
- Vhathu vho vutshela Vho-Lugisani vha ri kha vha pandelwe nga u vhone Vho-Nyamalwela vho shavha Dovhoni. Vho-Mphaga vho ima nazwo hezwi.
- Thaidzo khulwane yo vha hone musi Mukandangalwo lwana wa Vho-Lugisani na Vho-Muofhe a tshi rwiwa a lovha nga tombo lo posiwaho nga tshigwada tsha Tshammbegwa na Nndanduleni.
- Vho-Mphaga vho halifha zwihulu lwe vha vho toda u thuntsha Vho-Lugisani.

Thasululo

- Vho-Mandiwana, Vho-Mukhotho na Vho-Mamidze vho fhedza vho fariwa.
- Vho-Lugisani vhane vha vha dende vho fhedza vho kunda ngauri vho fhedzwa vho hudzwa vha vha khosi ya shango la Dovhoni hu songo vha na zwitshele.
- Thasululo afha yo vha yavhudi ngauri ri wana thaidzo ya Vho-Lugisani ya u zwifhelwa na u vhambelwa maano mavhi yo da ya tandululea.

Muvhoni o kona u bveledza puloto nga ndila i fushaho.

[25]

MBUDZISO 10 (Mbudziso pfufhi)***BULAYO LO TALIFHAHO*** – AW Magau

- 10.1 Vha khou vhilaedzwa nga Vho-Lugisani vhane u ya nga havho, vha vha tshinyisela milandu. ✓ (1)
- 10.2 Sandani Mawelewele, Khumela Rabambukwa, Phundulu, Vho-Tshikweta, Vho-Budzwa) (Mavhili fhedzi) ✓✓ (2)
- 10.3 Vho a tangedza zwavhudi. ✓ (1)
- 10.4 Vho dzudzanya uri vha ambe Vho-Lugisani sa muvhuya kha Vho-Mphaga, hu u itela u o vha sunda zwi sa humbulelei. Vho-Lugisani vha sundelwa Dovhoni li so ngo bvelaho phanda. (Mulingiwa a nga zwi vhea nga i we n ila) ✓✓✓ (3)
- 10.5 Ndi u toda uri ri vhone vhathu vhane vha khou pikisana na Vho-Lugisani. ✓✓ (2)
- 10.6 Ndi vengo lo vhangwaho nga Vho-Lugisani kha u dzhenelela havho kha milandu. ✓✓ (2)
- 10.7 Vha lwa na zwivhuya zwothe zwine Vho-Lugisani vha zwi ita lune zwi a vha vhaisa zwa ita uri vha vhe na tshituhu. ✓✓ (2)
- 10.8 Zwi amba uri hoyo muthu u o pfuluswa kha a Mphagane. ✓✓ (2)
- 10.9 Vho-Lugisani vha fhedza vho vhewa vuhosi Dovhoni ngeno Vho-Mandiwana, Vho-Mukhotho na Vho-Mamidze vho farwa. ✓✓ (2)
- 10.10 Hai, ✓ Tshiwandalani o tou divhulaha nga mulandu wa vivho la muhadzinga wawe wa Mutswana. ✓ (2)
- 10.11 C/ A na B ✓ (1)
- 10.12 Ndi a ima nayo ✓ ngauri Vho-Lugisani vhe vha pfiswa vhutungu vho fhedza vho takala ngeno Vho-Mandiwana, Vho-Mukhotho, Vho-Mamidze vho pfiswa vhutungu. ✓ (2)
- 10.13 Ha u dinalea nga u vhona vivho na vengo la u vhenga Vho-Lugisani vhane vha khou bvelela khathihi na u bveledza shango/ u ima na ngoho. (3)

[25]

MBUDZISO 11 (Mbudziso ndapfu)**MAFELADAMBWA – NE Sigogo**

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendamu iyi khathihi na rubriki i re magumoni a memorandum uyu.

Zwi re ngomu-15

Tshivhumbeo -6(mathomo na magumo)

Luambo -4

Maraga dza luambo dzi avhelwe nga ndila i tevhelaho:

- Arali o wana maraga dza 11-15 u wana maraga 4
- Arali o wana maraga dza 8-10 u wana maraga 3
- Arali o wana maraga dza 3-7 u wana maraga 2
- Arali o wana maraga dza 0-2 u wana maraga 0

KUBVELEDZELWE KWA PULOTO

Puloto ndi ndunzhendunzhe ya mafhungo buguni u bva musi bugu i tshi thoma u swika i tshi fhela kana ndila ye muniwali a lungekanya ngayo mafhungo awe buguni. Yo khethekana ya bva zwipida zwiṅa: mathomele, u bveledza mafhungo, mathakheni na thasululo.

Mathomele

- Ri ṅangana na vhaanewa vhahulwane vha bugu vhane vha vha Mawela, Vho-Sara na Vho-Maemu.
- Mawela sa muaanewa dendele ri pfa u pfi u na thaidzo ya u sokou welawela zwithu.
- Khudano a i koni u vhonele zwavhudi.

Mafhungo a nganea iyi a khou bvelela Venda mahayani o bvelelaho hune ha vha Tshanowa kha tshifhinga tsha musalauno.

U bveledza mafhungo

- Mafhungo a thoma u anḡadzea musi hu tshi wanala muhwalo wa mmbwa yo sinaho garatshini mudini wa Vho-Ramasunzi.
- Vho-Sara vha humbulela uri i nga vha i mishumo yo itwaho nga muloi.
- Vho-Matodzi vha ya u vhonele ha ṅanga Vho-Muraga.
- Vho-Sara vha humbulela uri muloi ndi Vho-Maemu nga u pfa zwo vhuyaho na Vho-Matodzi ṅangani.
- Mawela u pfa avha vhavhili vha tshi khou amba a thoma uri kululu nazwo.
- Mawela u thoma u vheṅga Vho-Maemu a tshi ri ndi vhone vhane vha khou ita uri zwithu zwi si mu tshimbilele.
- U ṅwalele luṅwalo Tshisamphiri uri u ḡo itela Vho-Maemu zwi songo ḡaho.
- Tshimangadzo u pfa mafhungo aya a swika a tshi vhudza mme awe.
- Murathu wa Mawela Ailwei u ṅhavhiwa nga mupfa a tshi khou ḡa zwikavhavhe ha Vho-Maemu zwa khuthedza fhungo ḡa vhuloi.

- Mawela u ramba makhomurethe uri vha ye u fhisedzela mudzi wa ha Lialama.
- Mafhungo a vhifha a tshi ya mathakheni.

Mathakheni

- Mawela u wanetshedzwa a tshi khou todou fhisa mudzi wa ha Lialama.
- Vho-Lialama vha mu fara vha mu vhofha vha mu valela nduni.
- U vhidzelwa mapholisa vha mu fara vha tuwa nae.
- Mafhungo a vhifha a ya magumoni.

Thasululo

- Mawela u hatulelwa milandu yawe miraru.
- U fhedza o newa tshigwevho tsha minwaha ya fumbilimbili hu si na faini.

Naho muñwali o kundelwa u bvisela khudano vhukati ha vhaanewa vhahulwane kha mathomele vhunzhi ha thodea o dzi fusha.

[25]

MBUDZISO 12 (Mbudzo pfufhi)

MAFELADAMBWA – NE Sigogo

- 12.1 Ndi tshiwo tsho bvelelaho (ha khaladzi awe Tshanowa). ✓ (1)
- 12.2 Nanga Vho-Muraga vna vhomakhadzi Vho-Matodzi. ✓ (2)
- 12.3 Vho tangedza uri vhone vho vha vho zwifhelwa. ✓✓ (2)
- 12.4 Vho-Matodzi vho ya u vhonisa mafhungo ha nanga Vho-Muraga, vho vhuya na muloi ane a vha Vho-Maemu. ✓✓✓ (3)
- 12.5 Mafhungo a bugu yotho o takuwa kha mmbwa yo wanalaho yo fa na u khwathisa vhutendatenda kha zwa vhuloi. ✓✓ (2)
- 12.6 Ndi u tenda havho kha zwa vhuloi. ✓ (1)
- 12.7 A vha tendi uri mishumo yo wanalaho a ndi mishumo ya vhuloi vha zwi dzhia i mmbwa ya vhukuma hu si phele. ✓✓ (2)
- 12.8 Vhusiku hotho vha songo edela la vhuya la tou tsha. ✓✓ (2)
- 12.9 Mawela o fariwa a fhedza o gwevhelwa milandu yawe. ✓✓ (2)
- 12.10 Hai, ✓ o ima navho ngauri o fhedza a tshi vhenga Vho-Maemu a tshi ri ndi muloi. ✓ (2)
- 12.11 C/Vha ri wana wavho Mawela u do tavhanya a vha shumela. (1)

- 12.12 Hai, ✓ ngauri u lwa na Vho-Maemu na u toḁou vha vhulaha vha si na mulandu. U fariwa hawe zwi ḁo mu gudisa vhutshiloni uri a si tsha dovha zwe a vha a tshi khou ita. ✓ (2)
- 12.13 Ha u pfa vhu ungu, nga u vhona vhathu vha re na vhutendatenda kha zwa vhuloi zwi ḁisa dzikhakhathi. ✓✓ (3)
[25]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 25

KHETHEKANYO YA C: DIRAMA

MBUDZISO 13 (Mbudziso ndapfu)

HA U TSA NDI HA U GONYA – LL Mafenya, NA Milubi

MUTSHUTSHU – NA Milubi

Mulingiwa a makelwe naho o ḁinangela ḁirama i we na i we na musi arali o dovholola mbudziso pfufhi.

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendumu iyi khathihi na rubriki i re magumoni a memorandum uyu.

Zwi re ngomu-15

Tshivhumbeo -6(mathomo na magumo)

Luambo -4

Maraga dza luambo dzi avhelwe nga ndila i tevhelaho:

- Arali o wana maraga dza 11-15 u wana maraga 4
- Arali o wana maraga dza 8-10 u wana maraga 3
- Arali o wana maraga dza 3-7 u wana maraga 2
- Arali o wana maraga dza 0-2 u wana maraga 0

Muanewa dendeke ndi ene ane mafhungo othe avha o ḁisendeka khae. Ri fanela u vha nae kha mathomele u swika mafheloni a bugu. Zwiitei, zwiwo kana khombo zwi ḁirareredza kha dendeke. Mupikisi u pikisa dendeke. U hanedza muanewa dendeke buguni. A nga vha muthihi kana vha vha vhanzhi.

Ntshavheni na vhudendeke hawe

- U tevhela mutshutshu wa khonani dzawe zwa uri mufumakadzi wawe u ita zwa u andana na vhaḁwe vhanna.
- U hanela mufumakadzi u ya khosoni Transkei.
- U humbulela Tsakani Matibe uri u funana na mufumakadzi wawe.
- U semana na mufumakadzi a fhedza o mu rwa.
- U tutshelwa nga mufumakadzi.
- U fhedza o ḁisola musi mufumakadzi o tuwa a humbela u humbelelwa pfarelo. [25]

Muanewa mupikisi

Muanewa mupikisi ndi Alice

- Vhupikisi hawe a vhu tou vha khagala.
- U kombetshedza u ya khosoni naho munna wawe a tshi khou hana.
- U hanelwa u ya khosoni a fhedza a rwiwa zwe zwa mbo di ita uri a nale a tuwe.

Muniwali o kona u bveledza vhaanewa avha nga ndila i fushaho.

MBUDZISO 14 (Mbudziso pfufhi)

***HA U TSA NDI HA U GONYA* – LL Mafenya na NA Milubi**

***VHA DILINDE* – NA Milubi**

- 14.1 Ndi muhulwane wa zwa masheleni muvhusoni. ✓ (1)
- 14.2 Superdiner. ✓ Vho-Funani vho kungwa nga Wanani ngauri u khou vha toda. ✓ (2)
- 14.3 Vho-Thina. ✓ Vha mu divhela uri u na tshitshili tsha HIV/Aids. ✓ (2)
- 14.4 U a funesa vhanna na u toda u phadaladza tshitshili tsha HIV/Aids. ✓✓ (2)
- 14.5 U kaidza vhanna uri vha dilinde vha sa do kavhiwa nga tshitshili tsha AIDS. ✓✓ (2)
- 14.6 O vha a tshi khou toda u phadaladza tshitshili tsha HIV/Aids uri a fe na vhanzhi. ✓✓ (2)
- 14.7 A vha lengi u fhurea lune vha ita zwithu zwi siho lufunoni lwavho. ✓✓ (2)
- 14.8 Vhatshena vha kha di vha vhone vhanzhi. ✓✓ (2)
- 14.9 Vho-Thina vha nga vha vho vhudzisesa Vho-Funani nga ha tsho vha tshuwisaho/Vhushaka mutani hoyu vhu nga vha ho thoma u sa tshimbila zwavhudi. (Na minwe mihumbulo i pfalaho) ✓✓ (2)
- 14.10 Hai, hu tou vha na khonadzeo ya u vha na tshitshili/vairasi ya HIV/Aids. ✓✓ (2)
- 14.11 B/ Yunivesithi. ✓ (1)
- 14.12 A zwi tangedzeiv/ ngauri u na mbilu mmbi. U tama u phadaladza tshitshili/vairasi ya HIV/Aids. ✓ (2)

14.13

Ndo vha ndi tshi do fulufhedzea nda
vhudza mufumakadzi nda ya nda ditolisa
na u sa vha na muya wa u phadaladza
tshitshili/vairasi ya HIV/Aids.(na zwiwe zwi
pfalaho) √√ (3)

[25]

MBUDZISO 15 (Mbudziso ndapfu)

KHA VHA DZHIELE NZHELE: Vha shumise adendamu iyi khathihi na rubriki i re
magumoni a memorandum uyu.

MILOMO YA NUKALA – MP Nefefe

Zwi re ngomu-15

Tshivhumbeo -6(mathomo na magumo)

Luambo -4

Maraga dza luambo dzi avhelwe nga ndila i tevhelaho:

- Arali o wana maraga dza 11-15 u wana maraga 4
- Arali o wana maraga dza 8-10 u wana maraga 3
- Arali o wana maraga dza 3-7 u wana maraga 2
- Arali o wana maraga dza 0-2 u wana maraga 0

Mutambi dendeke ndi ene muanewa ane mafhungo othe avha o disendeka khae. Ri
fanela u vha nae kha mathomele u swika mafheloni a bugu. Zwiitei, zwiwo kana
khombo zwi diraredza kha dendeke. Mupikisi u pikisa dendeke. U hanedza mutambi
dendeke buguni. A nga vha muthihi kana vha vha vhanzhi.

Mutambi dendeke

- Ri wana hu Vho-Bukuṭa.
- Vha kandekanya pfanelo dza vhana na mufumakadzi wavho.
- Vha rwa vhana na mufumakadzi wavho.
- Vha semekanya vhana na mufumakadzi.
- Vha shengedza Ntshengeni lwa vhudzekani.
- A vha toḁi a tshi dowelana na khaladzi.
- A vha mu tikedzi kha zwa tshikolo.
- Vha mu shushedza ngauri vha do mu vhulaha.
- Vha halifhela vhadededzi musi vho vhidzwa tshikoloni.
- Vha halifhela mapholisa musi vha tshi khou vha fara
- Vha fhedza vho farwa vha gwevhiwa.

Vho-Takalani na vhupikisi havho

- Vha kaidza Vho-Bukuṭa vha tshi rwa vhana.
- Vha vhilaedzwa nga mutakalo wa Ntshengedzeni vha toḁa u divha zwine zwa mu
dina.

[25]

- Vho vulela Vho-Bukuta mulandu musi vho no wana uri Ntshengedzeni u khou shengedzwa nga khotsi awe.
- Vho dinalea vha vhudzisa Vho-Bukuta nga zwe vha ita.

Vhashumelavhapo na vhadededzi

Na vhone vho thusedza Vho-Takalani kha u pikisa havho Vho-Buku a naho vha sa vhonali vhupikisi havho.

Muniwali o kona u bveledza vhaanewa avha nga ndila i fushaho.

MBUDZISO 16 (Mbudziso pfufhi)

MILOMO YA NUKALA – MP Nefefe

- 16.1 Ndi mushumelavhapo. ✓ (1)
- 16.2 Vho vha vhe ofisini ya mushumelavhapo Vho-Awelani. ✓ Vho vha vho eletshedzwa nga vhadededzi uri vha ye ha mushumelavhapo nga uri Ntshengedzeni o vha a khou tambudzwa lwa vhudzekani nga khotsi awe. ✓ (2)
- 16.3 Khonani yawe Muofhe, Vho-Ramuntswu na Vho-Raiwedzi. (Vhavhili fhedzi) ✓✓ (2)
- 16.4 Vho-Bukuta vha tshila vha tshi tambudza vhana vhavho na mufumakadzi. ✓✓ (2)
- 16.5 U kaidza vhokhotsi uri kha vha litshe u tambudza vhana vhavho. ✓✓ (2)
- 16.6 Ngauri Vho-Bukuta vho vha vha khou mu tambudza lwa vhudzekani. ✓✓ (2)
- 16.7 Ndi muthu wa tshituhu, a tambudzaho vha muta wawe, a si na lufuno nahone a sa koni u difara/ muanewa dendele, zwiitei zwo he zwo isendeka khavho. ✓✓ (2)
- 16.8 Vha khou tea u litsha u vhilahela nga mafhungo a u vhonekwa, vhunga zwo iteaho zwi si tsha shandukisea. ✓✓ (2)
- 16.9 Mme na vhana vha nga vha vho sala vho farana tshothe nahone vho sinyuwa lune vha nga si tsha ya na u tolela Vho-Bukuta dzhele (Na miniwe mihumbulo i pfalaho). ✓✓ (2)
- 16.10 Ee, vo fhedza tshifhinga tshilapfu a sa ambi thaidzo yawe ya u tambudzwa lwa vhudzekani nga khotsi awe. ✓ (2)
- 16.11 C/ O humbula u kuya mabodelo a a mila. ✓ (1)

- 16.12 A hu na ngauri vho vha vha khou ita zwothe zwi teaho u itwa nga mme mudini. √√ (2)
- 16.13 Ndi a takala musi Vho-Bukuta vho wana tshigwevho tsho vha teaho ngauri vha tambudza vhana na mufumakadzi wavho. √√√ (3)

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C: 25
MARAGAGUTE: 80

RUBRIKI YA U TOLA/MAKA MBUDZISO NDAPFU KHA VHURENDI

KHOUDU	7 Vhuswikeleli ha nthesa 80–100%	6 Vhuswikeleli ha ntha 70–79%	5 Vhuswikeleli ho dziaho 60–69%	4 Vhuswikeleli vhu fushaho 50–9%	3 Vhuswikeleli ho linganelaho 40–49%	2 Vhuswikeleli ha fhasi 30–39%	1 U sa swikelela 0–29%
Zwi re ngomu na luambo	<p>-U talutshedza thoho lwa vhudzivha, zwipida zwothe zwo kwamiwa lu fushaho.</p> <p>-Phindulo yo vhwahalo lwa ntha nthesa: 90%+.</p> <p>-Phindulo yo vhwahalo lwa nthesa: 80 – 89%.</p> <p>-Mihumbulo minzhi yo dziaho i khou tandavhudzwa ya tikedzwa u bva kha tshirendo.</p> <p>-U pfesesa lwa nthesa kha lushaka holwu lwa mariwalwa na tshirendo.</p> <p>-Mafhungo a re na ndunzhendunzhe.</p> <p>- Mathomo na magumo zwa nthesa.</p> <p>- Mihumbulo yo vhekanywa na u fhatwa zwavhudi</p> <p>-Luambo, khalo na tshitaila zwo vhibvaho, zwi nyanyulaho, zwo lulamaho.</p>	<p>-U talutshedza thoho lu re ntha ha ndinganyo, zwipida zwothe zwo kwamiwa lu vhuedzaho.</p> <p>-Phindulo yo fhelelaho.</p> <p>-Mihumbulo minzhi i pfalaho yo newa, ya tikedzwa zwavhudi u bva tshirendoni.</p> <p>-U pfesesa havhudisa ha lushaka lwa mariwalwa na tshirendo</p> <p>-Phindulo yo dzudzanywa zwavhudi.</p> <p>-Mathomo na magumo zwavhudi.</p> <p>-Mafhungo na kuhumbulele zwi a tevhea nga vhulelu.</p> <p>- Luambo, khalo na tshitaila zwo lulamaho nahone zwo teaho ndivho.</p> <p>-Likumedzwa lavhudi.</p>	<p>-U sumbedza u pfesesa ho khetheaho nahone o talutshedza thoho zwavhudi.</p> <p>-Phindulo i no di pfala yo newa.</p> <p>-Miiwe mihumbulo i pfalaho yo newa, hone i si yotha nahone i songo tikedzwa nga ndila yo lavhelelwa.</p> <p>-Hu na tsumbo ya u pfesesa lushaka lwa mariwalwa na tshirendo.</p> <p>-Tshivhumbeo tshi re khagala na nyelelo ya mafhungo a pfalaho.</p> <p>-Marangaphanda na magumo na dziirwe phara zwo dzudzanywa hu na ndunzhendunzhe.</p> <p>-Nyelelo ya phindulo i a kona u tevhelea.</p> <p>- Luambo, khalo na tshitaila hunzhi zwo lulama.</p>	<p>-U talutshedza thoho lwa khwine a hu ngo kwamiwa zwipida zwothe nga vhudalo.</p> <p>-Hu na dziirwe mbuno dzavhudi dzi tikedzaho thoho.</p> <p>-Vhunzhi ha mafhungo o tikedzwa, fhedzi kanzhi lu sa tou tendisea.</p> <p>-Mutho wa kupfeseselelwe kwa lushaka lwa mariwalwa na tshirendo zwi hone.</p> <p>- Dziirwe tsumbo dza tshivhumbeo.</p> <p>- Phindulo i tahela nyelelo yo dzudzanyiwaho zwavhudi i re na ndunzhendunzhe.</p> <p>-Vhukhaki vhutuku kha luambo, khalo na tshitaila.</p> <p>-Hunzhi zwo tea.</p>	<p>Ndingedzo zwadzo dza u fhindula mbudziso.</p> <p>-Phindulo i tana u pfesesa hu songo yelaho kule na thoho.</p> <p>-Mihumbulo a i kholwisei nahone hu na u tikedza u bva tshirendoni hutuku.</p> <p>-Mugudi ha ngo pfesesa lushaka lwa mariwalwa na tshirendo itsho na kathihi.</p> <p>-Phindulo i tana vhumputani ho khakheaho.</p> <p>-Mafhungo ha ngo tevhekana zwavhudi.</p> <p>-Hu na tsumbo dza vhumkhaki ha luambo.</p> <p>Khalo na tshitaila a zwi tei ndivho ya kuwalelele kwa akademi.</p>	<p>-U sa pfesesa thoho.</p> <p>-Phindulo i na ndovhololo nahone tshirwe tshifhinga i tshi amba zwo bvaho.</p> <p>-Muhumbulo a wo ngo ya kule, thalutshedzo yo khakheaho/mihumbulo a i tikedzwa u bva tshirendoni.</p> <p>-U pfesesa lushaka na tshirendo ha fhasisa.</p> <p>-Likumedzwa la fhasi nahone li tahelaho vhumputani, zwa mbo thithisa nyelelo ya mafhungo.</p> <p>-Vhukhaki ha luambo na tshitaila tshi si tshone zwi ita uri tshipida tsha mariwalwa hetshi tshi sa bvelele nahone tshitaila a tshi elani na ndivho ya u riwala ha akademi.</p>	<p>-Phindulo i na vhumkhakanyana na thoho fhedzi mafhungo ha tevhelele, kana o tou bva tshotha.</p> <p>-Ndingedzo ya fhasisa ya u fhindula mbudziso.</p> <p>Mbuno thukhu dzo riwalwaho a dzi na thikhedzo kha tshirendo.</p> <p>-U pfesesa lushaka na tshirendo ha fhasisa.</p> <p>-Zwi a kona u amba uri thoho yo fhindulwa.</p> <p>- A hu na tsumbo ya vhumputani.</p> <p>- Luambo lwa fhasisa.</p> <p>Tshitaila na khalo zwo khakheaho.</p> <p>- A hu na ndunzhendunzhe.</p>
	8–10	7	6	5	4	3	0–2

RUBRIKI YA U MAKA MBUDZISO NDAPFU KHA NGANEA NA DIRAMA: 25

Kha vha dzhiele nzhele phambano i re kha kuavhele kwa maraga kha tshivhumbeo na zwi re ngomu

KHOUDU NA KUAVHELE KWA MARAGA		ZWI RE NGOMU (15) U talutshedza thoho. Vhudzivha ha mihumbulo, u tikedza na u pfesesa tshibveledzwa.		TSHIVHUMBEO NA LUAMBO (10) Tshivhumbeo, nyelelo i re na ndunzhendunzhe na likumedzwa. Luambo, khalo na tshitaila zwo shumiswaho kha phindulo.
<i>Khoudu 7</i> 80–100%	Vhuswikeleli ha nthesa Maraga: 12–15	<ul style="list-style-type: none"> U talutshedza thoho lwa vhudzivha, zwipida zwothe zwo kwamiwa nga vhudalo. Phindulo ya nthentesasa: 90%+. Phindulo ya nthesa: 80–89%. Mihumbulo minzhi ya vhudzivha i tikedzwa u bva kha tshibveledzwa. U pfesesa ha nthesa ha lushaka lwa manwalwa na tshibveledzwa. 	Vhuswikeleli ha nthesa Maraga: 8–10	<ul style="list-style-type: none"> - Tshivhumbeo tshi re na ndunzhendunzhe. - Marangaphanda na magumo zwa nthesa. - Mihumbulo ya dzudzanywa zwavhuḏi nahone yo fhatwa zwavhuḏi. - Luambo, khalo na tshitaela zwo vhibvela, zwi a nyanyula nahone zwo lulama.
<i>Khoudu 6</i> 70–79%	Vhuswikeleli ha nthha Maraga: 11	<ul style="list-style-type: none"> U talutshedza thoho lwa nthha ha ndinganyo, zwipida zwothe zwo kwamiwa lwo linganaho. Phindulo yo dodombedzwaho. Ho newa mihumbulo minzhi i pfalaho, i tikedzwaho u bva kha tshibveledzwa. U pfesesa lushaka lwa manwalwa na tshibveledzwa havhuḏisa. 	Vhuswikeleli ha nthha Maraga: 7	<ul style="list-style-type: none"> - Phindulo yo dzudzanywa zwavhuḏi. - Marangaphanda na magumo zwavhuḏi. - Mihumbulo na kuhumbulele zwi a tevhelelea. - Luambo, khalo na tshitaila zwo lulama nahone zwo tea ndivho. - Likumedzwa lavhuḏi.
<i>houdu 5</i> 60–69%	Vhuswikeleli ho dziaho Maraga: 9 of 10	<ul style="list-style-type: none"> U sumbedza u pfesesa nahone a talutshedza thoho zwavhuḏi. Phindulo yo dodombedzwa lwa khwine. Minwe mihumbulo i pfalaho yo newa, fhedzi hu si yothhe nahone i sa tikedziwe nga ndila yo lavhelelwaho. Hu na tsumbo ya u pfesesa lushaka lwa manwalwa na tshibveledzwa. 	Vhuswikeleli ho dziaho Maraga: 6	<ul style="list-style-type: none"> - Tshivhumbeo tshi re khagala na nyelelo ya mihumbulo i re na ndunzhendunzhe. - Marangaphanda na magumo na dziinwe phara zwo dzudzanywa hu na ndunzhendunzhe. - Nyelelo ya mihumbulo i a kona u tevhelelea. - Luambo, khalo na tshitaila vhunzhi hazwo zwo lulama.

Vhune ha khandiso ho vhaledzwa

Iyani kha siatari li tevhelaho

<i>Khoudu 4</i> 50–59%	Vhuswikeleli vhu fushaho Maraga: 8	<ul style="list-style-type: none"> • U t̃alutshedza t̃ohoho lwa khwiṇe, a si zwoṭhe zwipiḁa zwo kwamiwaho nga vhuḁalo. • Hu na dziṇwe mbuno dzi tikedzaho t̃ohoho. • Mihumbulo minzhi yo tikedzwa fhedzi a hu na vhuṭanzi vhu pfalaho/tendiseaho. • U pfesesa lushaka lwa maṇwalwa na tshibveledzwa lwa mutheo. 	Vhuswikeleli vhu fushaho Maraga: 5	<ul style="list-style-type: none"> - Hu na dziṇwe tsumbo dza tshivhumbeo. - Phindulo i t̃ahela nyelelo yo dzudzanyiwaho zwavhuḁi i re na ndunzhendunzhe. - Vhukhakhi vhuṭuku ha luambo, khalo na tshitaila hunzhi zwo tea. -Kanzhi hu na ndunzhendunzhe kha dziphara.
<i>Khoudu 3</i> 40–49%	Vhuswikeleli ho linganelaho Maraga: 6 of 7	<ul style="list-style-type: none"> • Ndingedzo zwadzo dza u fhindula mbudziso. • Mbudziso yo fhindulwa hu na vhudzivha vhuṭukusa. • Mihumbulo a i t̃uṭuwedzi nahone hu na u tikedza huṭuku zwi bvaho kha tshibveledzwa. • Mugudi ha ngo vhuya a pfesesa lushaka lwa maṇwalwa na tshibveledzwa. 	Vhuswikeleli ho linganelaho Maraga: 4	<ul style="list-style-type: none"> - Tshivhumbeo tshi sumbedza u shaea ha vhuṭulani. - Mafhungo ha ngo dzudzanywa lune a tevhekana. - Tsumbo dza vhukhakhi ha luambo. Khalo na tshitaila a zwo ngo tea ndivho ya maṇwalwa a akademi. Phara dzo khakhea.
<i>Khoudu 2</i> 30–39%	Vhuswikeleli ha fhasi Maraga: 5	<ul style="list-style-type: none"> • U pfesesa t̃ohoho ha fhasisa. • Phindulo yo ḁala ndovhololo nahone huṇwe yo bva. • Mihumbulo a si ya vhudzivha, t̃alutshedzo yo khakheaho/Mihumbulo a i tikedzwi zwi tshi bva kha tshibveledzwa. • U pfesesa ha fhasi lushaka lwa maṇwalwa na tshibveledzwa. 	Vhuswikeleli ha fhasi Maraga: 3	<ul style="list-style-type: none"> - Likumedzwa ḁa fhasi nahone ḁi t̃ahelaho tshivhumbeo tsho pulaniwaho zwi thiṭhisa nyelelo ya muhumbulo. - Luambo lwo khakheaho na tshitaila tshi si tshone zwi ita uri zwo ṇwalwaho zwi si vhe zwa vhukuma nahone tshitaila a tsho ngo tea ndivho ya u ṇwala ha akademi. - Phara dzo khakhea.
<i>Khoudu 1</i> 0–29%	U sa swikelela Maraga: 0–5	<ul style="list-style-type: none"> • Phindulo i sumbedza vhuṇwe vhushaka na t̃ohoho fhedzi mihumbulo i a konḁa u tevhelela nahone/kana yo bva tshoṭhe. • U kundelwa kha ndingedzo ya u fhindula mbudziso. Mbuno t̃hukhu dzo lulamaho a dzi na thikhedzo u bva kha tshibveledzwa. • U kundelwa u pfesesa lushaka lwa maṇwalwa na tshibveledzwa. 	U sa swikelela Maraga: 0–2	<ul style="list-style-type: none"> - Zwi a konḁa u amba arali mbudziso yo fhindulwa. - A hu na tsumbo ya tshivhumbeo tsho pulaniwaho hu na thevhekano. - Luambo lwa fhasi-fhasi. Tshitaila na khalo zwo khakheaho. - A hu na dziphara kana ndunzhendunzhe.